

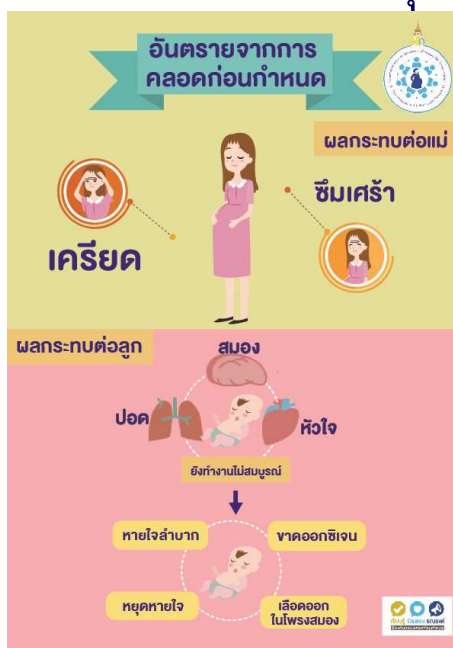
รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

จัดโดย

สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสันป่าเปา ได้ดำเนินการโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร “การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและเกิดความตระหนักถึงอันตรายของภาวะคลอดก่อนกำหนด มีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน และสามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน และเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๗๕ คน ประกอบด้วย แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง วิทยากรโครงการ ได้แก่ นางมนสา ตันอุด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนบ้านป่าก้าง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

การประเมินผลโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนของเทศบาลตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำขึ้นหลังจากที่ได้ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการในมิติการนำไปใช้ประโยชน์และการนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรมซึ่งเป็นหญิงวัยเจริญพันธุ์ (อายุ ๓๖ ปี) มีความเห็นว่า การวางแผนก่อนตั้งครรภ์และฝากครรภ์ รวมถึงการดูแลตนเองเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากปัจจุบันแม้ทางการแพทย์จะมีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยแต่อัตราการคลอดก่อนกำหนดไม่ได้ลดลง การคลอดก่อนกำหนดมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน การแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขเพียงอย่างเดียวอาจไม่ครอบคลุมปัจจัยสาเหตุได้ทั้งหมด จึงต้องดำเนินการในมิติอื่นด้วย ทั้งด้านเฉพาะตัวบุคคล สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ แนวทางการป้องกันการคลอดก่อนกำหนด ประกอบด้วย ๓ กระบวนการสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพเพื่อดูแลตนเอง เมื่อหญิงตั้งครรภ์มาฝากครรภ์ครั้งแรก ควรมีการหาความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง และความรู้ในเรื่องของการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงของการคลอดก่อนกำหนด และให้สังเกตสัญญาณเตือนและอาการแสดงของการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งช่องทางการติดต่อกับโรงพยาบาล กรณีมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดเกิดขึ้น การค้นหาปัจจัยเสี่ยงรายบุคคลโดยการซักประวัติ โดยมุ่งเน้นการค้นหาปัจจัยเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด ควรให้ข้อมูลที่เป็จริงกับหมอ กรณีที่ตรวจพบปัจจัยเสี่ยงรายบุคคลที่สามารถจัดการแก้ไขได้ เช่น การติดเชื้อ ภาวะโภชนาการ ปัญหาสุขภาพจิต การสูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด การทำงานหนัก เป็นต้น ควรให้ข้อมูลกับหมอเพื่อคุณหมอออกคำแนะนำในการปฏิบัติตัวแก่หญิงตั้งครรภ์ในการลดหรือหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงของการคลอดก่อนกำหนดหรือส่งต่อไปยังคลินิกเฉพาะทางตามลักษณะของแต่ละปัญหา และการตรวจคัดกรองความเสี่ยงและการดูแลรักษาต่อเนื่องโดยคุณหมอจะช่วยให้ได้มาก ตนเองจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนครอบครัวและเผยแพร่ให้คนรอบข้างได้รับทราบต่อไป

จากการสัมภาษณ์แกนนำสุขภาพที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความเห็นว่า ในฐานะที่ตนเองเป็น อสม. ควรให้คำแนะนำแก่คู่รัก และหญิงตั้งครรภ์ รมรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงอันตรายของการคลอดก่อนกำหนด เทศบาลมีหน้าที่ช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ ในการรับ-ส่งไปพบแพทย์ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชน ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น จึงต้องมีข้อมูลหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อวางแผนลง

พื้นที่ให้คำแนะนำ ต้องสำรวจข้อมูลสตรีวัยเจริญพันธุ์ และเผื่อระวางการตั้งครรภ์ หากพบหญิงตั้งครรภ์ให้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครอง ดูแล ติดตาม และนำเข้าระบบกลไกด้านสาธารณสุข (โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล)

จากการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรมที่คลอดบุตรคนที่สอง มีความเห็นว่า การเข้ารับการอบรมทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัคซีน ในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เป็นการป้องกันโรค ลดการป่วยที่รุนแรงและลดการเสียชีวิต ด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด ๑๙ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน ตนเองก็ไม่เคยไปรับการฉีดวัคซีนไขว้ให้วัคซีนอีกเลย อาจทำให้ป่วยเป็นโรคไขว้ให้วัคซีนได้และอาจติดต่อไปสู่ลูกทั้งสองคนหรือคนในครอบครัวได้ และจะได้พาลูกไปรับวัคซีนให้ครบตามที่กำหนดและเผยแพร่บอกต่อให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของวัคซีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการและการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ มีผลการประเมินดังนี้

(๑) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

(๑.๑) ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(✓) บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ คือ ผู้ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและเกิดความตระหนักถึงอันตรายของภาวะคลอดก่อนกำหนด มีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน และสามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับคนในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้ ทำเครือข่ายสุขภาพมีการสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำ มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ได้ดี

() ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ เพราะ.....

(๑.๒) ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโครงการ

(✓) บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งสิ้น จำนวน ๗๕ คน มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

() ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะ.....

(๒) การใช้จ่ายงบประมาณของโครงการ

(๒.๑) งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติ ๑๕,๐๐๐ บาท

(๒.๒) งบประมาณที่ใช้จ่ายจริง ๑๔,๘๕๐ บาท

() เบิกจ่ายเกินกว่างบประมาณที่ได้รับอนุมัติเป็นเงิน.....บาท

คิดเป็นร้อยละ..... ของงบประมาณทั้งหมด เพราะ.....

(✓) เบิกจ่ายไปเป็นเงิน ...๑๔,๘๕๐...บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๐ ของงบประมาณทั้งหมด ประหยัดงบประมาณได้ จำนวน ๑๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

๑. ให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาเรื่องอื่นๆให้มากขึ้น ควรเพิ่มเวลาในการอบรมเพื่อให้เนื้อหาครบถ้วนและหลากหลาย

๒. จัดอบรมอีกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และแนะนำผู้อื่นต่อไป

๓. ระยะเวลาในการบรรยายในแต่ละหัวข้อวิชาน้อยเกินไป

ข้อจำกัดในการดำเนินการ

เนื่องจากโครงการดำเนินการภายใต้สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) ที่เกินค่ามาตรฐาน ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมต้องเดินทางมายังสถานที่จัดอบรมอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ อาทิ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ แก่นนำสุขภาพที่เป็นผู้สูงอายุ และผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ ฯลฯ

ภาพกิจกรรมการอบรมโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน
หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน
วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1	วิไลลักษณ์ พงษ์คำ	๕๖ ๒/ 6		
2	อัมพรพิศ นพ.เกิดไว	33 ๒/ 6		
3	วิไลชน วัฒน	๔๕/1 ๒/1		
4	อติพร ศรีทอง	๕7 ๒/1		
5	น.ร.ม. ศรีวิชัย	170/24 ๒/1		
6	นางมาลี งาม	๒6/2 ๒/3		
7	นง. ศอพร พิศนิก	1๘9 ๒/1		
8	สิงห์ พงษ์	๕๐๐ ๒/3		
9	วิไลชน วัฒน	56 ๒/ 6		
10	อัมพร งาม	30 ๒/ 3		
11	อัมพร งาม	๑ ๒/ ๓		
12	อัมพร งาม	๑5/6 ๒/3		
13	อัมพร งาม	73 ๒/ 1		
14	อัมพร งาม	๕9 ๒/ 1		
15	อัมพร งาม	1๕ ๒/ 1		
16	อัมพร งาม	60 ๒/ 2		
17	อัมพร งาม	11 ๒/ 6		
18	อัมพร งาม	๑๕/1 ๒/3		
19	อัมพร งาม	32/1 ๒/3		
20	อัมพร งาม	๑๒ ๒/ 4		
21	อัมพร งาม	๑๐๐ ๒/ ๒		
22	อัมพร งาม	๑1/1 ๒/ ๑		
23	อัมพร งาม	170/23 ๒/ 1		
24	อัมพร งาม	109/๕ ๒/ 3		
25	อัมพร งาม	๕4 ๒/ 2		
26	อัมพร งาม	19/1 ๒/ ๑		
27	อัมพร งาม	๕๑4 ๒/ 2		
28	อัมพร งาม	๕5 ๒/ 1		
29	อัมพร งาม	19/1 ๒/ ๑		
30	อัมพร งาม	44 ๒/ 3		

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
31	ผอ.อ.อ.อ. 11/11/11	95/11/1	ผอ.อ.อ.อ.	
32	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	66- 2 3	อ.อ.อ.อ.	
33	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	99/2 4.5/4	อ.อ.อ.อ.	
34	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	48/11/4	อ.อ.อ.อ.	
35	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	146/2 1	อ.อ.อ.อ.	
36	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	38/2 1	อ.อ.อ.อ.	
37	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	14 2.6	อ.อ.อ.อ.	
38	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	198 2 2	อ.อ.อ.อ.	
39	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	85 2.4	อ.อ.อ.อ.	
40	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	2 6	อ.อ.อ.อ.	
41	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	48 2 2	อ.อ.อ.อ.	
42	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	98 2 4	อ.อ.อ.อ.	
43	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	32 2 3	อ.อ.อ.อ.	
44	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	24, 2	อ.อ.อ.อ.	
45	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	86 3	อ.อ.อ.อ.	
46	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	64 3	อ.อ.อ.อ.	
47	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	56/1	อ.อ.อ.อ.	
48	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	81/20 2.1	อ.อ.อ.อ.	
49	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	91 2.1	อ.อ.อ.อ.	
50	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	63 2.1	อ.อ.อ.อ.	
51	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	168/25 2.3	อ.อ.อ.อ.	
52	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	22 2.3	อ.อ.อ.อ.	
53	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	19 2.5	อ.อ.อ.อ.	
54	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	53/1 2.1	อ.อ.อ.อ.	
55	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	37/1 2.1	อ.อ.อ.อ.	
56	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	39 2.4	อ.อ.อ.อ.	
57	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	32 2.2	อ.อ.อ.อ.	
58	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	144 2.3	อ.อ.อ.อ.	
59	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	"	อ.อ.อ.อ.	
60	อ.อ.อ.อ. 36/36/36	101 2 3	อ.อ.อ.อ.	

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
61	อัครน วัชร	99 ม. 2	อัครน	
62	ปรารถนา อ้นแก้ว	96 ม. 2	ปรารถนา	
63	ไพฑูริย์ นิลพัศ	114/86 ม. 2	ไพฑูริย์	
64	อ. อธิวัฒน์ ปริน	116 ม. 2	อ. อธิวัฒน์ ปริน	
65	ศิริกานต์ อ้นแก้ว	6 ม. 5	ศิริกานต์	
66	ศิว นอนแก้ว	24 ม. 5	ศิว	
67	นันทน์ นานแดง	3 ม. 1	นันทน์	
68	ทองดี ธีระแก้ว	78 ม. 4	ทองดี	
69	วิไลวรรณ นามศักดิ์	27 ม. 1	วิไลวรรณ	
70	อัครน นามศักดิ์	27 ม. 1	อัครน	
71	กมลวรรณ นามศักดิ์	103 ม. 2	กมลวรรณ	
72	ณณรัตน์ นามศักดิ์	26 ม. 1	ณณรัตน์	
73	อ. พรหม นามศักดิ์	199 ม. 2	อ. พรหม	
74	นพวรรณ อธิวัฒน์	5 ม. 1	นพวรรณ	
75	น. นามศักดิ์	906 ม. 3	น. นามศักดิ์	

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา โทร. ๐๕๓-๑๓๒๓๖๒ ต่อ ๑๑

ที่ ชม ๖๐๕๐๑/๘๒

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

เทศบาลตำบลสันป่าเปา มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำตามมาตรา ๕๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และมาตรา ๑๖ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ด้านการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ประกอบกับคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ในฐานะคณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและทารกเพื่อครอบครัวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุก เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด เพื่อขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานร่วมกันในระบบส่งเสริมสุขภาพและดูแลรักษาหญิงตั้งครรภ์เพื่อลดอัตราการคลอดก่อนกำหนดของประเทศ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศร่วมกันขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ

เทศบาลตำบลสันป่าเปา ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี จึงควรให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนตั้งแต่วัยในครรภ์มารดา หากมารดามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในการฝากครรภ์ จะทำให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกต้อง ลดภาวะคลอดก่อนกำหนด และเมื่อคลอดออกมาแล้วควรได้รับการดูแลโดยการเข้ารับวัคซีนเพื่อป้องกันโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนได้ จะทำให้เด็กมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความพร้อมในการศึกษาเรียนรู้และเติบโตต่อไปอย่างมีคุณภาพ

งานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา จึงขออนุมัติดำเนินการโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน งบประมาณจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในโครงการ เพื่อจัดได้เตรียมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายบันทึกนี้

ลงชื่อ

(นางปริศนา จอมเรือง)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

/ความเห็น ...

ความเห็นของปลัดเทศบาลตำบลสันป่าเปา

- เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา
- งานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัด จึงขออนุมัติดำเนินการโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน งบประมาณจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท เพื่อให้แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสันป่าเปามีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและมีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน สามารถประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน รวมถึงเพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่
- พิจารณาแล้ว “เห็นชอบ” ตามที่เสนอ เห็นควรอนุมัติ

ลงชื่อ

(นายสนธยา ต่างใจ)

ปลัดเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ความเห็น/คำสั่ง

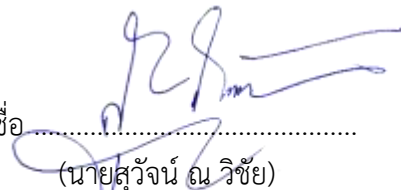
อนุมัติ

ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

.....
.....

ลงชื่อ

(นายสุวัจน์ ณ วิชัย)

นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน
หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน”
ของ เทศบาลตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๗๐) : หมายเหตุที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เดิมทีได้อย่างยั่งยืน
๓. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development : SDGs) เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย
๔. ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ : ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การเสริมสร้างสังคมคุณภาพ เมืองน่าอยู่มีความปลอดภัย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลสันป่าเปา ที่ ๕ : ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณสุข

ความสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจ

๑. มาตรา ๕๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
๒. มาตรา ๑๖ (๑๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ด้านการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

หลักการและเหตุผล

การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดที่เกิดขึ้นก่อนอายุครรภ์ ๓๗ สัปดาห์ ทารกแรกเกิดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า ๓๗ สัปดาห์ มีโอกาสเสียชีวิตสูง รวมถึงยังมีโอกาสพบภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ เช่น ปอดทำงานไม่ดี มีภาวะเลือดออกในสมอง มีภาวะเลือดออกในลำไส้ ส่งผลให้ทารกมีความพิการในช่วงหลังคลอด บางรายจะมีพัฒนาการล่าช้า หากทารกวัยนั้นมีความพิการ ครอบครัวยุ และภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการฟื้นฟูสภาพร่างกายและดูแล รักษาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๔ - ๕ ปี การฝากครรภ์เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาคุณภาพประชากร เริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เพื่อการตั้งครรภ์และการคลอดเป็นไปด้วยความราบรื่น มารดาและทารกปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อนและมีสุขภาพแข็งแรง การดูแลสตรีตั้งครรภ์ทั่วไปที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ผลการศึกษาพบว่า การดูแลสตรีตั้งครรภ์แนวใหม่ไม่เพิ่มความเสี่ยงต่อมารดาและทารก ยังช่วยลดจำนวนครั้ง การฝากครรภ์เหลือเพียง ๔ ครั้ง จากมาตรฐานที่กำหนดประมาณ ๘- ๑๒ ครั้ง ลดทรัพยากรที่ไม่จำเป็นของ สตรีตั้งครรภ์ อีกทั้งการดูแลสตรีตั้งครรภ์แนวใหม่กับการดูแลตามมาตรฐานเดิมไม่มีความแตกต่างกัน ในเรื่อง ภาวะโลหิตจางอย่างรุนแรง ความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์ การติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ หรือทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย สตรีตั้งครรภ์จะได้รับการประเมินภาวะเสี่ยง จึงจะได้รับการดูแลตามระบบการดูแลสตรี

ตั้งครรภ์ การนัดตรวจจะกำหนดบริการพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อสตรีตั้งครรภ์ มีการคัดกรองปัญหาสุขภาพที่ส่งผลเสียต่อการตั้งครรภ์ทุกครั้งที่มาฝากครรภ์ ให้การรักษาให้การแนะนำ ให้ตระหนักและเฝ้าระวังปัญหาฉุกเฉินระหว่างตั้งครรภ์และการแก้ไขมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ ที่สะดวกรวดเร็ว จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยพบว่าหญิงเจ็บครรภ์ก่อนกำหนดเป็นหญิงกลุ่มวัยทำงาน เช่น ค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้าง เป็นต้น และต้องทำหน้าที่เป็นแม่บ้านอีกด้วย เช่น ล้างจาน ทำความสะอาดบ้าน หุงข้าวทำกับข้าว ซักผ้าและรีดผ้า เป็นต้น พฤติกรรมบางอย่าง เช่น เปลี่ยนท่านั่งยองเป็นท่านยืนบ่อยครั้ง เดินขึ้นบันไดหลายครั้งต่อวัน การเดินทางด้วยยานพาหนะต่าง ๆ หากการเดินทางนั้นต้องเกร็งบริเวณหน้าท้องบ่อย อาจเกิดการกระทบกระเทือนต่อบุตรในครรภ์ ก่อให้เกิดอาการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด ร่วมกับพฤติกรรมขณะทำงาน เช่น การกลั้นปัสสาวะ การนั่งหรือยืนทำงานนานๆ อารมณ์หดหู่ เครียด หงุดหงิด เป็นต้น นำไปสู่การแท้ง การคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักน้อย และจากการศึกษาหญิงคลอดบุตรก่อนกำหนดประมาณร้อยละ ๖๒ ของหญิงคลอดก่อนกำหนดไม่เคยมีความรู้เรื่องภาวะคลอดก่อนกำหนดมาก่อน และเมื่อมีอาการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด หรืออาการผิดปกติอื่น ๆ มักเดินทางเข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลล่าช้า จนมีอาการเจ็บครรภ์รุนแรงมากขึ้นจึงตัดสินใจเข้ามารับการรักษาทำให้ไม่สามารถให้การยับยั้งได้ หากมาเร็วและไม่มีภาวะแทรกซ้อนขณะนั้นแพทย์สามารถรักษาต่อจนสามารถตั้งครรภ์ครบกำหนดคลอดได้ นอกจากนี้ เมื่อคลอดออกมาแล้วเด็กทุกคน ได้แก่ กลุ่มเด็กเล็ก เด็กนักเรียน และในกลุ่มผู้ใหญ่ ทุกคนควรได้รับการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันควบคุมโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน เพื่อการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การได้รับวัคซีน เป็นการป้องกันโรคลดการป่วยที่รุนแรงและลดการเสียชีวิตในประชากร

เทศบาลตำบลสันป่าเปา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการคลอดก่อนกำหนดและการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนด้วยการรับวัคซีนที่ครบถ้วนเพื่อป้องกันโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน จึงได้จัดทำโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” ขึ้น กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสุขภาวะที่ดีของประชาชน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและเกิดความตระหนักถึงอันตรายของภาวะคลอดก่อนกำหนด
๒. เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน และสามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน
๓. เพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” มีกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการอบรม จำนวน ๗๕ คน ประกอบด้วย แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

/หัวข้อ/หลักสูตร ...

หัวข้อ/หลักสูตร

๑. การป้องกันการคลอดก่อนกำหนด
๒. โรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

วิทยากรโครงการ

นางมนสา ตันอุด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนบ้านป่าก้าง ในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันการคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” จัดให้มีการอบรมในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น.

สถานที่ดำเนินโครงการ

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันการคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” จัดให้มีการฝึกอบรม ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินโครงการ

๑. ประสานข้อมูลจำนวนแกนนำสุขภาพ และหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป่าก้างและข้อมูลหญิงวัยเจริญพันธุ์ (อายุ ๑๕-๕๐ ปี) จากสำนักทะเบียนอำเภอสันทราย
๒. ประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป่าก้าง เพื่อกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาสาระของการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการอบรม
๓. เขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
๔. ดำเนินการตามโครงการ
๕. ติดตามและประเมินผลโครงการ
๖. เสนอผลการติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อผู้บริหารประกาศให้สาธารณชนทราบ

งบประมาณและการเบิกจ่าย

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันการคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” ใช้งบประมาณจำนวน ๑๕,๐๐๐.-บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ปรากฏในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน้า ๒๐๔ แผนงานสาธารณสุข งานบริการสาธารณสุขและงานสาธารณสุขอื่น งบดำเนินการ หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๘๐ บาท (๑ มื้อ)	๖,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๗๐ บาท (๒ มื้อ)	๕,๒๕๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑ คน รวม ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท	๓,๖๐๐ บาท
๔. ค่าจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม เช่น ปากกา กระดาษเอ๔ ฯลฯ	๑๕๐ บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ๑๕,๐๐๐ บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” รับผิดชอบโดย งานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและเกิดความตระหนักถึงอันตรายของภาวะคลอดก่อนกำหนด

๒. ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน และสามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

๓. เครือข่ายสุขภาพมีการสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำ มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการการป้องกันการคลอดก่อนกำหนด และโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด

การติดตามและประเมินผลโครงการ

โครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” ดำเนินการติดตามและประเมินผล โดยการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการอบรมในมิติการนำไปใช้ประโยชน์และการนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อได้

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ)

(นางปริศนา จอมเรือง)

หัวหน้าสำนักปลัด

ผู้เห็นชอบโครงการ

(ลงชื่อ)

(นายสนธยา ต่างใจ)

ปลัดเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ผู้อนุมัติโครงการ

(ลงชื่อ)

(นายสุวัจน์ ญ วิชัย)

นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

กำหนดการอบรมโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน
 หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา

เวลา	กิจกรรม
เวลา ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน/รับเอกสาร
เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดการอบรม/ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ
เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	บรรยาย เรื่อง “การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด” - การวางแผนก่อนตั้งครรภ์และฝากครรภ์ - เมื่อไรเรียกคลอดก่อนกำหนด - ปัจจัยเสี่ยงการคลอดก่อนกำหนด - สัญญาณเตือนคลอดก่อนกำหนด - ตรวจเช็กคลอดก่อนกำหนด - อันตรายเมื่อเด็กคลอดก่อนกำหนด - การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด - การดูแลตนเองเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด โดย นางมนสา ตันอูด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป่าก้าง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น.	บรรยาย เรื่อง “โรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน” กลุ่มที่ ๑ วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ๑.๑ วัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG) ๑.๒ วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (HB) ๑.๓ วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน (OPV) ๑.๔ วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ๑.๕ วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก-ตับอักเสบบี-ฮิบ (DTwP-HB-Hib) ๑.๖ วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก (DTwP) ๑.๗ วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ (LAJE) ๑.๘ วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโรตา (ROTA) กลุ่มที่ ๒ วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน ๒.๑ วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (dT) ๒.๒ วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี (HPV) กลุ่มที่ ๓ วัคซีนในการรณรงค์ประจำปี ๓.๑ วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ (Influenza) โดย นางมนสา ตันอูด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป่าก้าง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ - ถาม-ตอบ - ปิดการอบรม

- หมายเหตุ :
๑. รับประทานอาหารว่างเวลา ๑๐.๓๐ น. และเวลา ๑๔.๓๐ น.
 ๒. กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
 ๓. แต่งกายชุดสุภาพ/สวมหมวกากอนามัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา โทร . ๐๕๓-๑๓๒๓๖๒ ต่อ ๑๑

ที่ ชม ๖๐๕๐๑/๙๕

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนวิทยากรตามโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

ตามที่เทศบาลตำบลสันป่าเปา จะจัดอบรมตามโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสันป่าเปา มีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดและมีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน สามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน รวมถึงเพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมทั้งสิ้นจำนวน ๗๕ คน โดยเบิกจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน้า ๒๐๔ แผนงานสาธารณสุข งานบริการสาธารณสุขและงานสาธารณสุขอื่น งบดำเนินการ หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ งบประมาณตั้งไว้ ๑๕,๐๐๐ บาท มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๘๐ บาท (๑ มื้อ)	เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๗๐ บาท (๒ มื้อ)	เป็นเงิน ๕,๒๕๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑ คน รวม ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
๔. ค่าจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม เช่น ปากกา กระดาษเอ๔ ฯลฯ	เป็นเงิน ๑๕๐ บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ บาท
(หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

บัดนี้ การอบรมดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว งานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัดเทศบาล จึงขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๓,๖๐๐ บาท (สามพันหกร้อยบาทถ้วน) ให้กับวิทยากรโครงการ คือนางมนสา ตันอุด พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านป่าก้าง ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ)

(นางปริศนา จอมเรือง)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ความเห็น

(/) ครอบอนุมัติ () ไม่ครอบอนุมัติ เนื่องจาก

(นายสนธยา ต่างใจ)

ปลัดเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ความเห็น/คำสั่ง

(/) อนุมัติ () ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

(นายสุวัจน์ ณ วิชัย)

นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา โทร. ๐๕๓-๐๓๒๓๖๒ ต่อ ๑๑

ที่ ชม ๖๐๕๐๑/๘๔

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติเลี้ยงอาหารกลางวัน และอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม สำหรับผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอตก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

ตามที่เทศบาลตำบลสันป่าเปา จะจัดอบรมตามโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอตก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสันป่าเปา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แกนนำสุขภาพ หญิงวัยเจริญพันธุ์ หญิงตั้งครรภ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสันป่าเปา มีความรู้ความเข้าใจถึงการป้องกันภาวะคลอตก่อนกำหนดและมีความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน สามารถประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน รวมถึงเพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายสุขภาพในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมทั้งสิ้นจำนวน ๗๕ คน โดยเบิกจ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน้า ๒๐๔ แผนงานสาธารณสุข งานบริการสาธารณสุขและงานสาธารณสุขอื่น งบดำเนินการ หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ งบประมาณตั้งไว้ ๑๕,๐๐๐ บาท มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๘๐ บาท (๑ มื้อ) เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๗๐ บาท (๒ มื้อ) เป็นเงิน ๕,๒๕๐ บาท

๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑ คน รวม ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๔. ค่าจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม เช่น ปากกา กระดาษเอ๔ ฯลฯ เป็นเงิน ๑๕๐ บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๐ บาท

(หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการงานส่งเสริมสาธารณสุข สำนักปลัด เทศบาลตำบลสันป่าเปา จึงขออนุมัติจัดเลี้ยงอาหารกลางวัน และอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม สำหรับผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน หลักสูตร : การป้องกันภาวะคลอตก่อนกำหนดและโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน จำนวน ๗๕ คน มีรายละเอียดดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๘๐ บาท (๑ มื้อ) เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๗๕ คนๆ ละ ๗๐ บาท (๒ มื้อ) เป็นเงิน ๕,๒๕๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท

(หนึ่งหมื่นหนึ่งพันสองร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) ผู้ขออนุมัติ

(นางปริศนา จอมเรือง)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ความเห็น

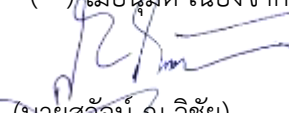
(/) ครอบอนุมัติ () ไม่ครอบอนุมัติ เนื่องจาก

(นายสนธยา ต่างใจ)

ปลัดเทศบาลตำบลสันป่าเปา

ความเห็น/คำสั่ง

(/) อนุมัติ () ไม่อนุมัติ เนื่องจาก

(นายสุวัจน์ ณ วิชัย)

นายกเทศมนตรีตำบลสันป่าเปา

ร่วมกัน...ป้องกันการคลอดก่อนกำหนด

ระยะการตั้งครรภ์ที่สั้นที่สุดก่อน 37 สัปดาห์ หรือที่เรียกว่า "คลอดก่อนกำหนด" ส่งผลให้เกิดอันตรายต่ออวัยวะสำคัญของร่างกายดังแสดงในภาพ บางรายอาจมีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่มีปกติเมื่อโตขึ้น

ปอดแตกเปื่อยออกซิเจนไม่ได้อาศัยช่วยหายใจ

เส้นเลือดไม่ปิดหลังคลอด

เลือดออกในโพรงสมอง

ลำไส้เน่า

ช็อก ติดเชือรุนแรง

การป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดในหญิงตั้งครรภ์สามารถทำได้ง่าย ดังนี้

มาฝากครรภ์ตามนัดทุกครั้ง
เพื่อค้นหาความเสี่ยง

รับประทานอาหาร น้ำ
และยาตามคำแนะนำของแพทย์

ควรเดินออกกำลังกาย
วันละ 30 นาที

ดูแลความสะอาด
ร่างกายทุกวัน

หลีกเลี่ยงการอาบน้ำ หรือแช่น้ำ
ในบ่อที่มีน้ำไม่สะอาด

ไม่ควรกินปลั้ว

ไม่ควรขับรถจักรยานยนต์ หรือ
นั่งรถเดินทางเป็นระยะเวลานาน

หลีกเลี่ยงการยกของหนัก

ไม่ควรนั่งยองๆ หรือเปลี่ยน
จากทำเป็นท่านั่งบ่อยครั้ง

ควรนอนหลับให้เพียงพอ
และหาเวลาพักผ่อนระหว่างวัน

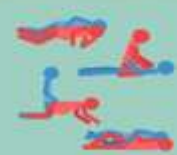

พบสัญญาณเตือน ให้รีบมาโรงพยาบาลทันที

1. ท้องป็น ท้องแข็ง
2. มีน้ำใสออกทางช่องคลอด
3. มีเลือดสดออกทางช่องคลอด
4. มีตกขาว/เขียว/เหลืองออกทางช่องคลอด
5. ปัสสาวะแสบขัด
6. ทารกดิ้นน้อยลง

หลีกเลี่ยง หรือมีเพศสัมพันธ์
ที่ไม่กระทบบริเวณหน้าท้อง

หากมีสัญญาณเตือนก่อนอายุครรภ์ 37 สัปดาห์ ให้เดินทางมาพบหมอทันที ไม่ควรรอให้ถึงวันนัดฝากครรภ์

สัญญาณเตือน คลอดก่อนกำหนด

ต้องรีบไปพบหมอกันที

ท้องแข็ง ท้องป็น

ปวดบั้นเอว
เจ็บหน่วงท้องน้อย

มีน้ำใส หรือเลือดออก
แม้ไม่เจ็บท้อง

ชีวิตลูกอยู่ในมือแม่

ซ้อนมอเตอร์ไซด์
หรือเดินทางไกล

ยืนนาน ทำงานหนัก
พักผ่อนไม่พอ

กลั้นปัสสาวะ

ระวังการมีเพศสัมพันธ์

1วัน ก็มีความหมายต่อ
พัฒนาการของปอด หัวใจ และสมอง

ฝากครรภ์เร็ว ปลอดภัยกว่า

กำหนดวันคลอดที่แน่นอน ☒

ค้นหา และแก้ไขความเสี่ยง ☒

**แม่ที่มีความเสี่ยงควรฝากครรภ์
และคลอดในโรงพยาบาลที่มีหมอสูติและหมอดูแลเด็กพร้อม**

อันตรายจากการ คลอดก่อนกำหนด

ผลกระทบต่อแม่

ซึมเศร้า

ผลกระทบต่อลูก

หายใจลำบาก

ขาดออกซิเจน

หยุดหายใจ

เลือดออก
ในโพรงสมอง

สื่อประกอบการสอนหญิงตั้งครรภ์ เรื่อง

การป้องกันภาวะเจ็บครรภ์ คลอดก่อนกำหนด

รวบรวม จัดพิมพ์ เผยแพร่
โดย

คณะกรรมการอำนวยการโครงการเครือข่ายสุขภาพมารดาและการกเพื่อครอบครัวไทย
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

การให้ความรู้แก่หญิงตั้งครรภ์มีความสำคัญอย่างไร

- หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการผิดปกติส่วนใหญ่จะเข้ามารับการรักษาล่าช้า ส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่รู้ว่าอาการผิดปกตินั้น อาจมีอันตรายต่อตนเองและบุตรในครรภ์ มักรอคอยจนอาการรุนแรงมากขึ้นจึงมาโรงพยาบาล ทำให้ดูแลรักษาไม่ทันเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงตามมาได้
- การให้ความรู้เฉพาะประเด็นสำคัญจึงมีความจำเป็น หากหญิงตั้งครรภ์เข้าใจและสามารถนำไปดูแลตนเองได้เหมาะสมจะช่วยป้องกัน หรือลดความรุนแรงของภาวะคลอดก่อนกำหนด รวมทั้งภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ อีกด้วย

เนื้อหาการสอน

1. ภู่น้ำคร่ำ น้ำคร่ำ สายสะดือ และรกมีความสำคัญต่อทารกในครรภ์อย่างไร
2. ชีวิตของทารกเกิดก่อนกำหนดที่ต้องได้รับการดูแลรักษาในไอซียูมีความลำบากอย่างไร
3. ปัจจัยเสี่ยงที่มักทำให้เกิดอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดที่ควรหลีกเลี่ยงมีอะไรบ้าง
4. อาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ทันทีมีอาการใดบ้าง
5. การดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์เพื่อป้องกันอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดควรทำอย่างไร

กลุ่มเป้าหมาย: หญิงตั้งครรภ์ทุกราย

สถานที่สอน: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงพยาบาลชุมชน

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการพัฒนา “โครงการจัดการความรู้เรื่องการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ในโรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด”

ถุงเยื่อหุ้มทารก
และน้ำคร่ำ

สายสะดือ

รก

รูปที่ 1
รกเกาะตัวปกติ

รูปที่ 2
รกเกาะต่ำ
แต่ไม่ปิดปากมดลูก

รูปที่ 3
รกเกาะต่ำ
และปิดปากมดลูก

อวัยวะส่วนต่างๆ ที่อยู่ล้อมรอบตัวลูกเรา

อวัยวะต่างๆ ภายในโพรงมดลูกที่ควรรู้จัก

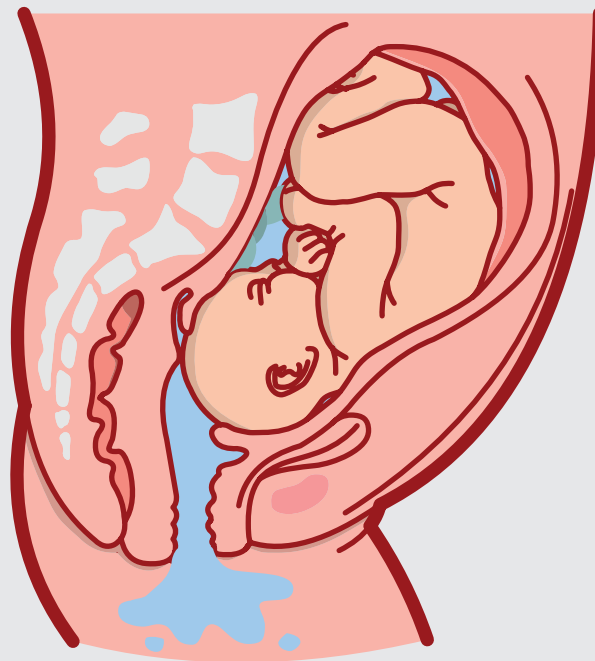
1. “รก” ทำหน้าที่เป็นแหล่งให้สารอาหารแก่ลูก บริเวณรกจึงมีเส้นเลือดไปเลี้ยงจำนวนมาก
2. “สายสะดือ” ในภาพที่เห็นเป็นเส้นยาวๆ ที่เชื่อมต่อตัวลูกเข้ากับรก มีหน้าที่นำเลือดออกซิเจน และสารอาหารไปให้ลูก ดังนั้นการที่คุณแม่กินอาหารที่มีประโยชน์ ลูกในท้องก็จะได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ไปด้วยเช่นกัน
3. “ถุงเยื่อหุ้มทารกและน้ำคร่ำ” คืออวัยวะที่จำเป็นสำหรับทารกในครรภ์ จากรูปจะเห็นว่าลูกมีชีวิตลอยไปมาอยู่ในถุงซึ่งมีน้ำคร่ำอยู่ ปกติน้ำคร่ำจะมีลักษณะใสเหมือนน้ำ ให้คุณแม่สังเกตภาพตามว่าเมื่อใดที่ถุงน้ำคร่ำแตก หรือรั่ว น้ำคร่ำจะไหลออกมาทางช่องคลอดซึ่งบางครั้งคุณแม่อาจไม่มีอาการท้องแข็ง/ท้องป้น หรือที่เรียกว่าอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด แต่หากมีน้ำใสลักษณะคล้ายน้ำปัสสาวะไหลออกจากช่องคลอด ต้องรีบมาโรงพยาบาลทันที เพราะอาจทำให้ลูกติดเชื้อแบคทีเรียที่มีอยู่ในช่องคลอด หรือถ้าน้ำไหลออกหมด ลูกก็อาจเสียชีวิต

ปกติรกจะเกาะอยู่กับส่วนบนของโพรงมดลูก (รูปที่ 1) หากเกาะอยู่ส่วนล่างของโพรงมดลูกที่เรียกว่ารกเกาะต่ำ (รูปที่ 2-3) คุณแม่ที่มีรกเกาะต่ำอาจมีอาการเลือดสดออกทางช่องคลอด หรือเมื่อเจ็บครรภ์คลอดจะไม่สามารถคลอดผ่านทางช่องคลอด จำเป็นต้องผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง

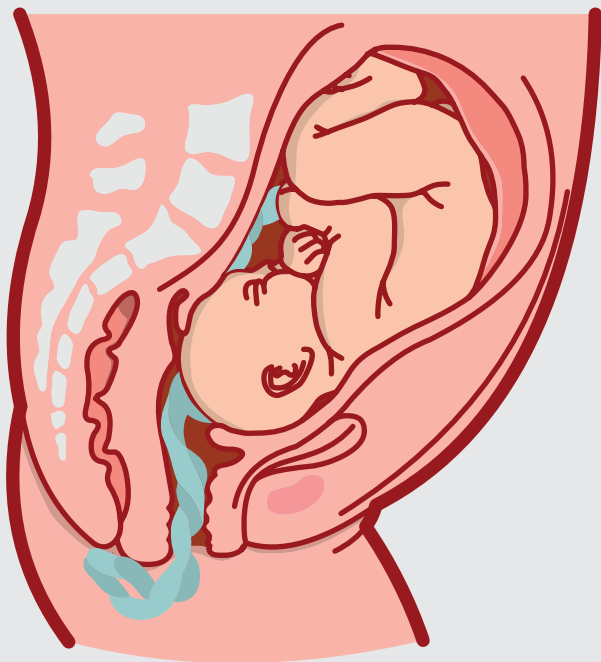
1

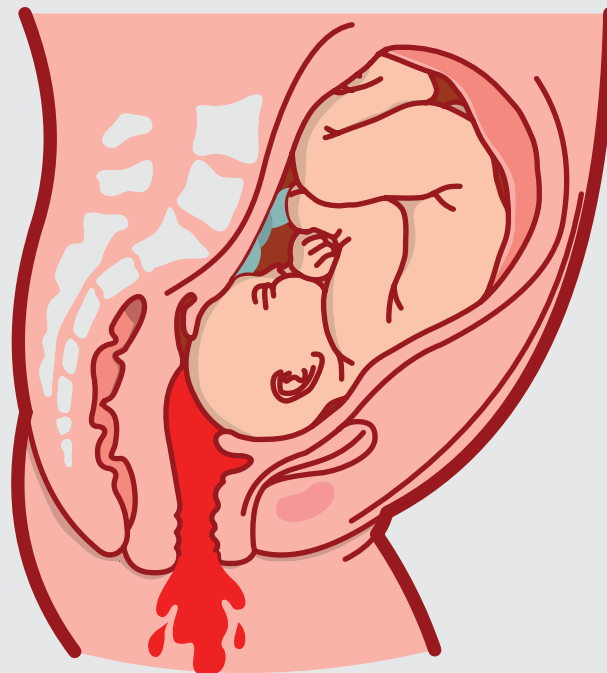
2

3

4

ถ้าคุณแม่ไม่รีบมาโรงพยาบาลจะมีอันตรายอย่างไร

อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

- เมื่อเริ่มมีอาการเจ็บครรภ์คลอด ปากมดลูกจะเริ่มมีการขยายตัว และเมื่อเปิดเต็มที่ 10 เซนติเมตร คุณแม่จะเริ่มเบ่งคลอด หากเข้ามาพบแพทย์เร็ว (ปากมดลูกยังเปิดน้อยกว่า 3 เซนติเมตร) คุณหมออาจสามารถยับยั้งการเจ็บครรภ์คลอดได้สำเร็จ แต่หากปล่อยทิ้งไว้ หรือเข้ามารับการรักษาช้า อาจคลอดที่บ้าน หรือระหว่างเดินทางมาโรงพยาบาล เป็นอันตรายต่อทั้งแม่และลูก

อาการน้ำเดิน

- หากมีน้ำคร่ำไหลออกมาจากช่องคลอดที่เรียกว่า “น้ำเดิน” แล้วปล่อยทิ้งไว้นานเกินไป อาจก่อให้เกิดโรคแทรกซ้อนตามมา เช่น แม่และทารกในครรภ์ติดเชื้อ หรือเมื่อน้ำคร่ำรั่วเป็นระยะเวลานานจนปริมาณเหลือน้อยลง ทารกอาจถูกกดทับจนมีความพิการเกิดขึ้น นอกจากนี้หากสายสะดือถูกกด จะทำให้ทารกขาดออกซิเจน ทำให้ไม่แข็งแรงเกิดอาการ “ไม่ตื่น” หรือ “ดึ้นน้อยลง” นำไปสู่การเสียชีวิตของทารก

อาการเลือดออกทางช่องคลอด

- หมายถึง มีเลือดออกทางช่องคลอด อาจเกิดจากรกเกาะต่ำ หรือเลือดออกใต้รก หากเลือดที่ออกมีปริมาณมากทำให้คุณแม่ซีด ท้องแม่และลูกขาดเลือด ขาดออกซิเจน และอาจเสียชีวิตทั้งแม่และลูก

ทารกเกิดก่อนกำหนด

คำถาม: คุณแม่เคยมีประสบการณ์คลอดก่อนกำหนด หรือเคยพบเห็นเด็กคลอดก่อนกำหนดมาก่อนหรือไม่?

- คุณแม่ทุกคนทราบวันกำหนดคลอดแล้วนะคะ การคลอดบุตรในช่วงอายุครรภ์ครบกำหนด เป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุด ลูกจะสมบูรณ์แข็งแรงพอที่มาอยู่กับพ่อแม่ แต่ถ้าหากคุณแม่คลอดลูกก่อนกำหนดคุณหมอนัด 3 - 4 สัปดาห์ หรือ คลอดในช่วงตั้งครรภ์ 6 - 7 เดือน ลูกอาจยังไม่ครบกำหนดคลอด บางรายมีน้ำหนักน้อยมากจึงเกิดภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด เช่น
 - ทารกตัวเล็กน้ำหนักน้อยเห็นภาพใช้มัยคะ ตัวเล็กมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเขา
 - ปอดยังทำงานไม่ได้เต็มที่ หายใจด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องใส่ท่อช่วยหายใจเพื่อให้ออกซิเจน
 - ดูตนเองไม่ได้ ต้องใส่สายทางจมูกหรือทางปากเพื่อให้นมแม่ บางรายที่ยังให้นมไม่ได้ก็ต้องให้น้ำเกลือ หรือสารอาหารที่ต้องจัดเตรียมมาเป็นพิเศษทางเส้นเลือด
 - ต้องเลี้ยงดูในตู้อบทารกออกมาอยู่ข้างนอกไม่ได้ เพราะไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิของร่างกายเช่นเด็กที่มีน้ำหนักปกติ
 - บางรายอาจเสี่ยงต่อภาวะตาบอด หูหนวก หรือพัฒนาการล่าช้า

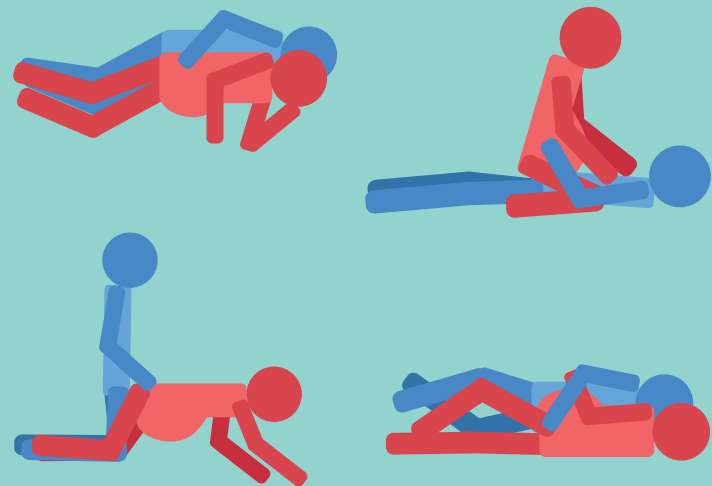
1

2

3

4

การป้องกันไม่ให้คลอดก่อนกำหนด

เนื่องจากคุณแม่คงพอเห็นภาพของอันตรายจากการคลอดก่อนกำหนดแล้ว การป้องกันไม่ให้เกิดอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด คุณแม่ควรทราบการใช้ชีวิตประจำวัน ที่อาจทำให้เกิดอาการเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด พร้อมๆ กับการดูแลสุขภาพของตนเอง เพื่อให้ลูกเจริญเติบโตและมีสุขภาพแข็งแรงมากที่สุด ดีที่สุดควรให้คลอดเมื่อลูกครบกำหนดคลอดเท่านั้น การป้องกันไม่ให้เกิดอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดควรทำ ดังนี้

1. ไม่เครียดทำจิตใจให้สบาย ผ่อนคลาย เพราะความเครียดเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
2. หลีกเลี่ยงการทำงานหนัก ยกของหนัก เพราะอาจทำให้เกิดอาการเกร็งบริเวณท้อง
3. ไม่ควรขับขี หรือซ้อนรถจักรยานยนต์ในถนนหนทางที่ยากลำบาก เช่น ขรุขระมีหลุม มีบ่อ หรือนั่งรถเดินทางไกลทุกวัน
4. เลี่ยงมีเพศสัมพันธ์ในท่าที่ไม่กระทบกระเทือนบริเวณหน้าท้องโดยตรง หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์หากมีอาการท้องแข็งบ่อยๆ (มดลูกหดตัว) มีน้ำใส หรือเลือดออกจากช่องคลอด และหลีกเลี่ยงการกระตุ้นบริเวณหัวนมและลานนม

5

6

7

8

5. ไม่กลืนปัสสาวะ เพื่อป้องกันโรคทางเดินปัสสาวะอักเสบ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
6. ไม่ควรง่วงง่วงๆ หรือเปลี่ยนท่ายืนเป็นท่านั่งบ่อยครั้ง เพราะจะทำให้มดลูกหดแข็งตัวบ่อยครั้ง
7. ไม่ควรทำงานติดต่อกันนานกว่า 3 ชั่วโมง หากมีความจำเป็นให้นั่งพัก หรือเปลี่ยนอิริยาบถเป็นระยะๆ
8. หลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนบริเวณหน้าท้อง

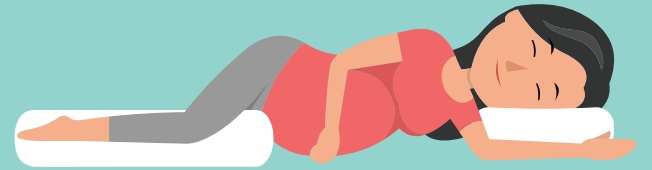
1

2

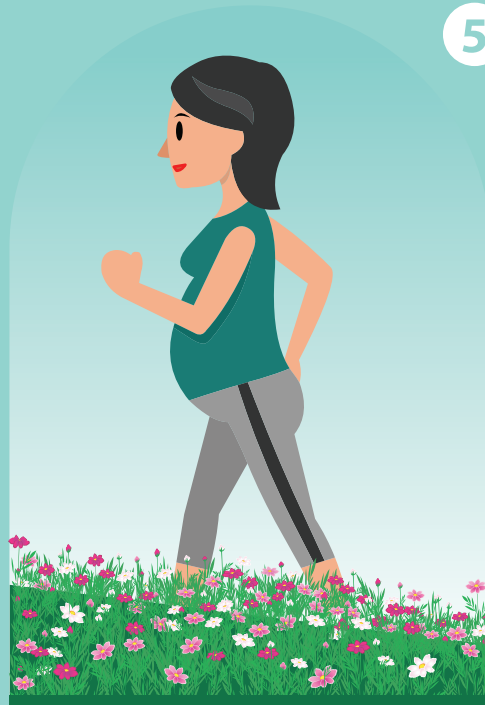
3

4

5

6

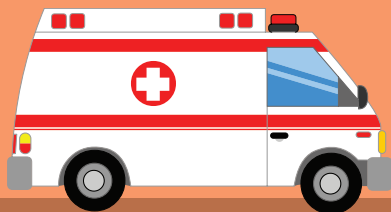

การดูแลสุขภาพตนเองเพื่อป้องกันภาวะเจ็บครรภ์ก่อนกำหนด

1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับดัชนีมวลกาย (BMI)
2. หากไม่มีข้อห้าม ในแต่ละวันควรดื่มน้ำไม่น้อยกว่า 8 แก้ว เพื่อช่วยการทำงานของระบบขับถ่ายปัสสาวะ
3. ควรนอนหลับพักผ่อนไม่น้อยกว่า 6 – 8 ชั่วโมงต่อวัน โดยนอนตะแคงทับซ้ายและให้ยกปลายเท้าสูงประมาณ 5 – 10 นาทีระหว่างวัน
4. รับประทานยาบำรุงธาตุเหล็กรวมทั้งยากรดฟอล์ลิกให้สม่ำเสมอ ไม่ควรรับประทานยาบำรุงธาตุเหล็กพร้อมกับนม เพราะจะไปขัดขวางการดูดซึมธาตุเหล็ก
5. ควรเดินออกกำลังกายอย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน
6. ควรทำความสะอาดร่างกายทุกวัน เพื่อป้องกันโรคช่องคลอดอักเสบ หรือระบบทางเดินปัสสาวะอักเสบ

พบสัญญาณเตือน ให้รีบมาโรงพยาบาลทันที

- ① ท้องแข็งบ๊อยๆ หรือเรียกว่า มดลูกหดรัดตัว
- ② มีน้ำใสๆออกจากช่องคลอด แม้ว่าจะไม่มีอาการเจ็บครรภ์ก็ตาม
- ③ มีเลือดสดไหลออกทางช่องคลอด

สัญญาณเตือนที่ต้องรีบมาโรงพยาบาลทันที 3 ข้อ

1. **ท้องแข็งบ่อยๆ** หรือที่เรียกว่า “มดลูกหดตัว” เมื่อคุณแม่มีอาการท้องแข็งให้รู้ว่า “มดลูกกำลังหดตัว” และเมื่อ “มดลูกคลายตัว” ท้องจะนิ่มลง เมื่อการบีบรัดตัวถี่มากขึ้นอาจทำให้คุณแม่คลอดก่อนกำหนดได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะยังไม่ครบกำหนดคลอดก็ตาม
2. **มีน้ำใสๆ ไหลออกจากช่องคลอด** โดยอาจไม่จำเป็นต้องมีอาการเจ็บครรภ์คลอด หรือท้องแข็งก็ได้ เมื่อเริ่มมีอาการคุณแม่ควรนอนพักและรีบมาพบแพทย์ทันที หากมีน้ำใสออกมานานกว่า 18 ชั่วโมงนับตั้งแต่เริ่มมีอาการน้ำรั่ว ลูกในท้องมีโอกาสติดเชื้อสูง แพทย์อาจไม่สามารถให้ยายับยั้งคลอด หรือในบางรายอาจต้องช่วยคลอดทันทีเพื่อช่วยชีวิตแม่และลูก
3. **มีเลือดสดไหลออกจากช่องคลอด**

หากคุณแม่มีอาการผิดปกติดังที่กล่าว ให้เดินทางเข้ามาพบแพทย์ทันที

ไม่ควรรอให้ตรงกับวันนัดฝากครรภ์

ด้วยความปรารถนาดี

จาก

คณะกรรมการพัฒนา

“โครงการจัดการความรู้เรื่องการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ในโรงพยาบาลชุมชน
และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนด”

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

องค์ความรู้ด้านวัคซีน ที่เกี่ยวข้องกับโรค ที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

กองโรคติดต่อทั่วไป
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

ตามที่กรมควบคุมโรค ได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข โดยการดำเนินงานให้วัคซีนในประเทศไทย สำหรับการป้องกันควบคุมโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนในประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเด็กเล็ก เด็กนักเรียน และในกลุ่มผู้ใหญ่ เพื่อการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้กลุ่มเป้าหมายได้รับวัคซีน เป็นการป้องกันโรคลดการป่วยที่รุนแรงและลดการเสียชีวิตในประชากรกลุ่มเป้าหมาย แต่ด้วยสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ตั้งแต่ปี 2562 ซึ่งกว่า 3 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19 ส่งผลต่อการให้บริการวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุ 0-5 ปี กลุ่มนักเรียน ซึ่งพบว่าโดยในปี 2563 และ 2564 พบว่ามีแนวโน้มความครอบคลุมการได้รับวัคซีนลดลง และในปี 2565 การได้รับวัคซีนภาพรวมแต่ละชนิดส่วนใหญ่มีความครอบคลุมต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด หรือแม้กระทั่งในผู้ใหญ่ เช่น การได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ในประชาชนกลุ่มเสี่ยงลดลง เป็นต้น ซึ่งหากประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนมีความครอบคลุมการได้รับวัคซีนต่ำกว่าค่าเป้าหมายดังกล่าว อาจทำให้เกิดการระบาดของโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนในวงกว้างได้ อีกทั้งในกลุ่มเสี่ยงอาจเสี่ยงต่อการป่วยรุนแรงหรือการเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนของโรคได้

ดังนั้น กรมควบคุมโรค จึงได้จัดทำองค์ความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ให้ความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อนำความรู้ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร และให้คำแนะนำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในเด็กเล็ก เด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ รวมทั้งประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ให้มีความรู้และเห็นความสำคัญกับการฉีดวัคซีน นำไปสู่การเข้ารับการฉีดวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคครบถ้วนตามเกณฑ์ให้ครอบคลุมเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการป้องกันควบคุมโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนสูงสุดต่อไป

กรกฎาคม 2566

กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค

องค์ความรู้ด้านวัคซีนที่เกี่ยวข้องกับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

การดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในประเทศไทย โดยการฉีดวัคซีนสำหรับการป้องกันควบคุมโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนในประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเด็กเล็ก เด็กนักเรียน และในกลุ่มผู้ใหญ่ เพื่อการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้กลุ่มเป้าหมายได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ เพื่อการป้องกันโรค ลดการป่วยที่รุนแรง และลดการเสียชีวิต ซึ่งวัคซีนที่กลุ่มเป้าหมายได้รับวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขสามารถแบ่งกลุ่มการได้รับวัคซีน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

1.1 วัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG)

1.2 วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (HB)

1.3 วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน (OPV)

1.4 วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR)

1.5 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก-ตับอักเสบบี-ฮิบ (DTwP-HB-Hib)

1.6 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก (DTwP)

1.7 วัคซีนป้องกันโรคไข้มองอักเสบเฉียบพลันเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ (LAJE)

1.8 วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโรตา (ROTA)

กลุ่มที่ 2 วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

2.1 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (dT)

2.2 วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี (HPV)

กลุ่มที่ 3 วัคซีนในการรณรงค์ประจำปี

วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ (Influenza)

กลุ่มที่ 1 วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

1.1 วัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG)

วัคซีนป้องกันวัณโรค หรือวัคซีนบีซีจี (Bacillus Calmette-Guerin (BCG) vaccine)

วัณโรค คืออะไร

- เกิดจากเชื้อมัยโคแบคทีเรีย
- ติดต่อจากคนสู่คน เมื่อผู้ป่วยไอ จาม หรือตะโกน

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากเชื้อมัยโคแบคทีเรียสายพันธุ์พิเศษ ที่ทำให้อ่อนฤทธิ์จนไม่สามารถก่อโรคได้
- ป้องกันวัณโรคชนิดรุนแรงได้เป็นส่วนใหญ่ แต่ป้องกันวัณโรคปอดได้เพียงร้อยละ 50

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดครั้งเดียวเข้าในผิวหนังเมื่อแรกเกิด

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- การกมีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องชนิดรุนแรง
- ผู้ป่วยเอดส์

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น หลังรับวัคซีน

- ประมาณ 2-3 สัปดาห์แรกมีรอยบวมแดงบริเวณที่ฉีด บางรายอาจมีต่อมน้ำเหลืองโตใกล้กับบริเวณที่ฉีด โดยเฉพาะรักแร้ และไหปลาร้า
- อาการแพ้รุนแรง เช่น แผลที่เกิดจากการฉีดอักเสบมาก หรือต่อมน้ำเหลืองใกล้กับบริเวณที่ฉีดอักเสบ บวม แดง หรือเป็นฝี

ข้อควรปฏิบัติ

- หากเกิดแผล ใช้สำลีสะอาดชุบน้ำต้มสุกที่เย็นแล้ว เช็ดรอบๆ บริเวณแผลและซับน้ำให้แห้ง
- ควรเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

1.2 วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (HB)

วัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบบี (Hepatitis B vaccine)

โรคไวรัสตับอักเสบบี คืออะไร

- สาเหตุทำให้เกิดโรคตับอักเสบบี อาหารเจียบพล้น มักมีไข่ ปวดท้อง เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ตัวเหลือง ตาเหลือง ปัสสาวะสีเข้มขึ้น
- อาจทำให้เป็นโรคตับอักเสบบีเรื้อรัง โรคตับแข็ง มะเร็งตับ และเสียชีวิตได้ ผู้ป่วยสามารถแพร่เชื้อได้ถึงแม้ไม่มีอาการ
- ติดต่อได้ทางเลือด ผลิตภัณฑ์ของเลือด เพศสัมพันธ์ สารคัดหลั่ง และจากมารดาที่เป็นพาหะสู่การเกิด

คุณสมบัติวัคซีน

- ทำจากโปรตีนผิวของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี มีความปลอดภัยและสามารถป้องกันโรคได้ดี

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- ผู้ที่เคยมีปฏิกิริยาแพ้รุนแรงต่อวัคซีนนี้
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีนออกไปก่อน

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดเมื่อแรกเกิด และได้รับเป็นวัคซีนรวม คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน-ตับอักเสบบี และฮิบ เมื่ออายุประมาณ 2, 4 และ 6 เดือน
- ฉีดผู้ใหญ่ที่ยังไม่ติดเชื้อ และยังไม่มียูนิคัมกัน โดยเฉพาะหากมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ ควรฉีดทันทีที่มีโอกาส

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- ปวด บวมบริเวณที่ฉีด หรือมีไข้ต่ำๆ เริ่มมีอาการ 3-4 ชั่วโมงหลังฉีด และเป็นไม่เกิน 24 ชั่วโมง
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

1.3 วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน (OPV)

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ

โรคโปลิโอ คืออะไร

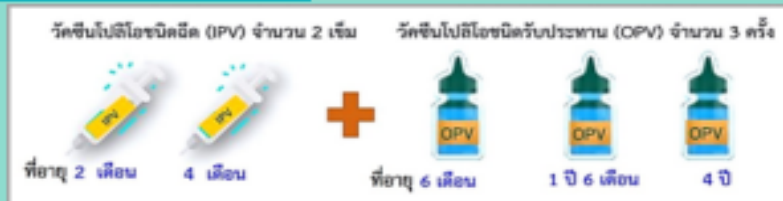
โปลิโอ เกิดจากเชื้อไวรัสโปลิโอ ติดต่อจากการรับประทานอาหารหรือน้ำดื่มที่ปนเปื้อนเชื้อ เด็กที่เป็นโปลิโอจะมีแขนขาอ่อนแรงเฉียบพลัน และพิการตลอดชีวิต แม้ว่าประเทศไทยจะไม่มีโรคโปลิโอมานานแล้ว แต่ยังมีความเสี่ยงที่จะกลับมาระบาดได้อีก

คุณสมบัติวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอประสิทธิภาพสูง มี 2 ชนิดคือ

- ชนิดรับประทาน มี 2 สายพันธุ์ ทำจากเชื้อมีชีวิตที่ทำให้อ่อนฤทธิ์
- ชนิดฉีด มี 3 สายพันธุ์ ทำจากเชื้อตาย มีทั้งแบบ ฉีดแยกเข็ม และแบบรวมกับวัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน

รับวัคซีนอย่างไร

ตั้งแต่ กรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป จะใช้ สูตรการรับวัคซีนป้องกันโปลิโอ แบบ **"2 ฉีด 3 หยด"** ตามช่วงอายุ ของเด็กดังภาพ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพ และความปลอดภัยในเด็กไทยมากขึ้น

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- ชนิดรับประทาน อาจเกิดภาวะกล้ามเนื้ออ่อนแรง คล้ายโปลิโอ ได้ในอัตราน้อยกว่า 1 ในล้าน
- ชนิดฉีด อาจทำให้ บวม แดง เจ็บบริเวณที่ฉีด และอาจทำให้ มีไข้ ปวดศีรษะ เหนื่อยเพลีย ซึ่งอาจเป็นได้ 1-2 วันหลังฉีด

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีน ครั้งต่อไป
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ฉบับวันที่ 7 กรกฎาคม 2566

1.4 วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR)

วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน หรือ วัคซีนเอ็มเอ็มอาร์ (Measles-Mumps-Rubella (MMR) vaccine)

โรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน คืออะไร

โรคหัด เกิดจากเชื้อไวรัสหัด ทำให้มีไข้สูง น้ำมูกไหล ไอ ตาแดง และมีผื่นขึ้น
โรคคางทูม เกิดจากเชื้อไวรัสคางทูม ทำให้มีไข้ ต่อมน้ำลายอักเสบ อักเสบ
โรคหัดเยอรมัน เกิดจากเชื้อไวรัสหัดเยอรมัน ทำให้มีไข้ ผื่น ต่อมน้ำเหลืองโต
ส่วนใหญ่อาการมักไม่รุนแรงและหายได้เอง แต่การติดเชื้อหัดเยอรมันในหญิงตั้งครรภ์
จะส่งผลให้ทารกเกิดความพิการแต่กำเนิด หรืออาจทำให้ทารกตายในครรภ์ได้
โรคหัด คางทูมและหัดเยอรมัน เป็นโรคที่ติดต่อได้ง่ายหากสัมผัสหรือใกล้ชิดกับ
ผู้ป่วยที่เป็นโรค

คุณสมบัติวัคซีน

ผลิตจากเชื้อไวรัสหัด คางทูม และหัดเยอรมันที่ยังมีชีวิตแต่ทำให้อ่อนฤทธิ์ลง
จนไม่สามารถก่อโรคได้ในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันปกติ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้ดี

ฉีดวัคซีนอย่างไร

ฉีดวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน
จำนวน 2 เข็ม

เข็มแรก ฉีดที่อายุ 9-12 เดือน
เข็มที่ 2 ฉีดที่อายุ 18 เดือน

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- เคยมีปฏิกิริยารุนแรง หรือ
ปัญหาอื่นที่รุนแรงจากวัคซีนนี้
มาก่อน
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีน
ออกไปก่อน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- ปวด บวม แดงบริเวณที่ฉีด หลังรับวัคซีน 5-12 วัน อาจมีไข้ ผื่น ต่อมน้ำเหลืองโต และหายได้เองภายใน 2-3 วัน
- ในผู้ใหญ่พบมีอาการปวดข้อ อักเสบ อักเสบได้ และหายได้เองภายใน 1-3 สัปดาห์
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีน
ครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร **1669**
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

1.5 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก-ตับอักเสบบี-ฮิบ (DTwP-HB-Hib)

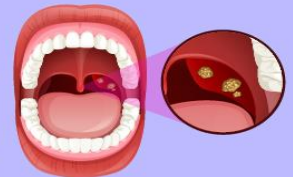
วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน (ชนิดทั้งเซลล์)-ตับอักเสบบี-ฮิบ (5 โรค)

(Diphtheria-Tetanus-Pertussis (whole cell)- Hepatitis B- Hib: DTwP-HB-Hib)

โรคคอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ตับอักเสบบี และฮิบ คืออะไร

- **โรคคอตีบ** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดการอักเสบของลำคอและทอนซิล อาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้
- **โรคบาดทะยัก** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย เชื้อเข้าสู่ร่างกายผ่านทางบาดแผลสกปรก ทำให้กล้ามเนื้อเกร็งกระตุก ขากรรไกรแข็ง อ้าปากไม่ได้ กลืนลำบาก หายใจลำบาก และรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้
- **โรคไอกรน** เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดการอักเสบของเยื่อหุ้มทางเดินหายใจ ทำให้ไอรุนแรง ในเด็กเล็กอาจชักจากการขาดออกซิเจนขณะไอ หายใจเหนื่อยจนกระทั่งเสียชีวิตได้
- **โรคตับอักเสบบี** ทำให้เป็นตับอักเสบ ตับเหลือง อาจทำให้เป็นโรคตับอักเสบเรื้อรัง หรือมะเร็งตับต่อไปได้ ติดต่อจากมารดาที่เป็นพาหะของไวรัสตับอักเสบบีสู่ทารก ทำให้ทารกติดเชื้อเรื้อรัง
- **โรคฮิบ** เกิดจากติดเชื้อที่แบคทีเรีย ฮีโมฟิลุสอินฟลูเอนเซ ชนิดบี ทำให้เด็กเล็กเป็นเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ปอดอักเสบ ข้ออักเสบ และการติดเชื้อในกระแสเลือดถึงขั้นเสียชีวิต หรือพิการได้ มักเกิดโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ติดต่อผ่านละอองฝอยทางเดินหายใจของผู้ที่มีเชื้อในลำคอ

วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน(ชนิดทั้งเซลล์)-ตับอักเสบบี-ฮิบ คืออะไร

- เป็นวัคซีนรวมป้องกัน 5 โรค ได้แก่ โรคคอตีบ บาดทะยัก ไอกรน ตับอักเสบบี และฮิบ ในเข็มเดียวกัน ทำให้เด็กเจ็บตัวน้อยลง ลดความยุ่งยาก และผู้ปกครองไม่ต้องพาเด็กมาพบแพทย์บ่อยครั้ง

ฉีดวัคซีนอย่างไร

ฉีดในเด็กอายุประมาณ 2, 4 และ 6 เดือนทุกคน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- ปวด บวม แดงบริเวณที่ฉีด
- ไข้ อ่อนเพลีย ไม่สบาย ร้องกวน เริ่มมีอาการหลังฉีด 3-4 ชั่วโมง และหายภายใน 2 วัน
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

1.6 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-ไอกรนชนิดทั้งเซลล์-บาดทะยัก (DTwP)

วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน (ชนิดทั้งเซลล์)

(Diphtheria-Tetanus-Pertussis (whole cell) : DTP vaccine)

โรคคอตีบ บาดทะยัก ไอกรน คืออะไร

- **โรคคอตีบ** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดการอักเสบของลำคอ และทอนซิล อาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต
- **โรคบาดทะยัก** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย เชื้อเข้าสู่ร่างกายผ่านทางบาดแผลสกปรก ทำให้กล้ามเนื้อเกร็งกระตุก ขากรรไกรแข็ง อ้าปากไม่ได้ กลืนลำบาก หายใจลำบากและรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้
- **โรคไอกรน** เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดการอักเสบของเยื่อหุ้มทางเดินหายใจ ทำให้ไอรุนแรง ในเด็กเล็กอาจชักจากการขาดออกซิเจนขณะไอ หยุดหายใจจนกระทั่งเสียชีวิตได้

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากเชื้อหรือพิษของเชื้อมาทำให้หมดฤทธิ์ในการก่อโรค
- วัคซีนนี้มีสองชนิดคือ ชนิดทั้งเซลล์ และชนิดไร้เซลล์ ซึ่งประสิทธิภาพไม่ต่างกัน

ฉีดวัคซีนอย่างไร

ฉีดเพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มกันในเด็ก อายุ 1 ปี 6 เดือน และ 4 ปี

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- ปวด บวม แดงบริเวณที่ฉีดวัคซีน
- ไข้ อ่อนเพลีย ไม่สบาย ร้องกวน เริ่มมีอาการหลังฉีด 3-4 ชั่วโมง และหายภายใน 2 วัน
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีด ให้ประคบด้วยผ้าเย็นและหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร **1669**
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

1.7 วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอีเป็นอ่อนฤทธิ์ (LAJE)

วัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบเจอี ชนิดเชื้อมีชีวิตอ่อนฤทธิ์ (Live attenuated Japanese Encephalitis Vaccine)

โรคไข้สมองอักเสบเจอี คืออะไร

- เกิดจากเชื้อไวรัสเจอี โดยมียุงรำคาญเป็นพาหะนำโรค มีอาการไข้สูง ชีบ ชัก ไม่รู้สึกตัว และรุนแรงถึงเสียชีวิตได้ ปัจจุบันไม่มียารักษา หลังจากหายแล้วยังมีความพิการเหลือได้มาก

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากเชื้อมีชีวิตที่ทำให้อ่อนฤทธิ์ จนไม่สามารถก่อโรคได้ แต่ป้องกันโรคได้ดี

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดเข็มแรกเมื่ออายุ 12 เดือน และเข็มที่ 2 เมื่ออายุ 12-24 เดือน (แผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค กระทรวงสาธารณสุขให้เมื่ออายุ 2 ปี 6 เดือน)

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- บวม แดง เจ็บบริเวณที่ฉีด และอาจทำให้มีไข้ ปวดศีรษะ เหนื่อยเพลีย
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวมหายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- ผู้ที่มีอาการแพ้รุนแรงจากการฉีดวัคซีนครั้งก่อน
- ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง หญิงตั้งครรภ์ ห้ามใช้วัคซีนชนิดเชื้อมีชีวิตอ่อนฤทธิ์
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีนออกไปก่อน

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

วัคซีนป้องกันโรคอุจจาระร่วงจากไวรัสโรตา (Rotavirus vaccine)

โรคอุจจาระร่วงจากไวรัสโรตา คืออะไร

- เกิดจากการรับประทานอาหารหรือน้ำดื่มที่ปนเปื้อนเชื้อไวรัส หรือสัมผัสสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อและนำเข้าปาก เมื่อเกิดการติดเชื้อจะมีการถ่ายอุจจาระเหลวเป็นน้ำ หรือมีมูกปน อาเจียน บางรายอาจมีไข้ ปวดท้อง หรืออาการทางระบบหายใจร่วมด้วย ในรายที่อาการรุนแรง อาจถ่ายมากจนเกิดภาวะขาดน้ำ และช็อคได้

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากเชื้อไวรัสโรตาที่มีชีวิตแต่ทำให้อ่อนฤทธิ์ลง จนไม่สามารถก่อโรคได้ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้ดี

รับวัคซีนอย่างไร

- จำนวนครั้งของการรับวัคซีนขึ้นอยู่กับชนิดของวัคซีน ได้แก่ วัคซีนชนิดหยอด 2 ครั้ง ให้ที่อายุ 2 และ 4 เดือน และสำหรับวัคซีนชนิดหยอด 3 ครั้งให้ที่อายุ 2, 4 และ 6 เดือน
- ควรหยอดครั้งแรกก่อนอายุ 15 สัปดาห์ ครั้งสุดท้ายไม่เกิน 32 สัปดาห์

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น โรคภูมิคุ้มกันบกพร่องปฐมภูมิ และผู้ที่มีประวัติเกิดภาวะลำไส้กลืนกัน
- เด็กอายุมากกว่า 2 ปี
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีนออกไปก่อน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- มีไข้ เบื่ออาหาร อุจจาระร่วง อาเจียน งอแง ซึ่งไม่รุนแรง
- มีรายงานพบภาวะลำไส้กลืนกันหลังได้รับวัคซีนโรตา แต่เกิดได้น้อยมาก ประมาณ 1-2 ต่อแสนโดส

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

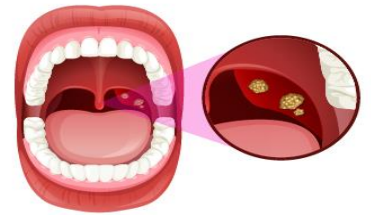
กลุ่มที่ 2 วัคซีนพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียน ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

2.1 วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (dT)

โรคคอตีบ โรคบาดทะยัก คืออะไร

- **โรคคอตีบ** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย ทำให้เกิดการอักเสบของลำคอและทอนซิล อาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต
- **โรคบาดทะยัก** เกิดจากพิษของเชื้อแบคทีเรีย เชื้อเข้าสู่ร่างกายผ่านทางบาดแผลสกปรก ทำให้กล้ามเนื้อเกร็งกระตุก ขากรรไกรแข็ง อ้าปากไม่ได้ กลืนลำบาก หายใจลำบากและรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากพิษของเชื้อมาทำให้หมดฤทธิ์ในการก่อโรค

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดในเด็กอายุ 7 ปีขึ้นไป วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ โดยทั่วไปจะฉีดให้เด็กนักเรียนชั้น ป.6 หรือเมื่ออายุ 10-12 ปี และฉีดซ้ำทุก 10 ปี แต่อาจฉีดเร็วกว่ากำหนด กรณีมีการบาดเจ็บเกิดแผลสกปรก

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- บวม แดง เจ็บบริเวณที่ฉีด และอาจทำให้มีไข้ ปวดศีรษะ เหนื่อยเพลีย
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- เคยมีปฏิกิริยารุนแรง หรือปัญหาอื่นที่รุนแรงจากวัคซีนนี้มาก่อน
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีนออกไปก่อน

ข้อควรปฏิบัติ

- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการ และควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2.2 วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี (HPV)

วัคซีนป้องกันไวรัสแปปิโลมา (วัคซีนเอชพีวี) หรือวัคซีนป้องกันมะเร็งของอวัยวะเพศ (Human Papillomavirus vaccine)

โรคจากการติดเชื้อเอชพีวี คืออะไร

- การติดเชื้อไวรัสเอชพีวี บางสายพันธุ์ ทำให้เกิดมะเร็งหลายชนิด
- มะเร็งปากมดลูกเกือบทั้งหมด เกิดจากไวรัสเอชพีวี และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับ 1 ในหญิงไทย
- ไวรัสเอชพีวีติดต่อจากการสัมผัสโดยตรง หรือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ที่ติดเชื้อไวรัส

คุณสมบัติวัคซีน

- ผลิตจากโปรตีนของไวรัส แบ่งเป็นชนิด
- 2 สายพันธุ์ (16, 18) ป้องกันมะเร็งของอวัยวะเพศ
- 4 สายพันธุ์ (6, 11, 16, 18) ป้องกันมะเร็งของอวัยวะเพศ และหูด
- 9 สายพันธุ์ (6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 และ 58) ป้องกันมะเร็งของอวัยวะเพศ และหูดได้ครอบคลุมมากขึ้นไวรัส

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดในหญิงและชาย อายุ 9-26 ปี เน้นให้ฉีดก่อนเริ่มมีเพศสัมพันธ์ โดยทั่วไปแนะนำให้ฉีดในช่วงอายุ 11-12 ปี
- เด็กหากฉีดเข็มแรกก่อนอายุ 15 ปี ให้ฉีดเพียง 2 เข็ม ได้ที่ 0 และ 6-12 เดือน ถ้าฉีดหลังอายุ 15 ปี ให้ฉีด 3 เข็ม ได้ที่ 0, 1-2, และ 6 เดือน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- บวม แดง เจ็บบริเวณที่ฉีด และอาจทำให้มีไข้ ปวดศีรษะ ซึ่งมักหายได้เอง
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

ข้อควรปฏิบัติ

- ผู้ที่ฉีดวัคซีนเอชพีวีแล้วยังจำเป็นต้องตรวจภายใน เพื่อคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามคำแนะนำ
- ควรมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงการติดเชื้อเอชพีวี เช่น การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีดวัคซีน ณ สถานที่รับบริการและควรสังเกตอาการต่อที่บ้าน
- หากมีอาการข้างเคียงหลังจากได้รับวัคซีนควรแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนรับวัคซีนครั้งต่อไป
- หากปวด บวม บริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น และหากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้
- หากรับวัคซีนแล้วมีอาการแพ้รุนแรงควรรีบพบแพทย์ หรือโทร 1669
- ควรรับวัคซีนตามกำหนดและเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ (Influenza vaccine)

โรคไข้หวัดใหญ่คืออะไร

- เกิดจากเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซา ติดต่อผ่านทางละอองฝอยจากการหายใจ และไอจาม

โรคไข้หวัดใหญ่มีอาการอย่างไร

- ไข้สูง ไอ มีน้ำมูก ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ปวดเมื่อยตามตัว บางรายอาจมีอาการรุนแรง เป็นปอดอักเสบ หรือมีอาการนอกกระบบทางเดินหายใจ เช่น ชัก สมอองอักเสบได้

คุณสมบัติวัคซีน

ผลิตจากส่วนประกอบ ของไวรัสมี 2 ชนิด

- ชนิด 3 สายพันธุ์ (A 2 สายพันธุ์ B 1 สายพันธุ์)
- ชนิด 4 สายพันธุ์ (A 2 สายพันธุ์ B 2 สายพันธุ์)

ฉีดวัคซีนอย่างไร

- ฉีดในเด็กอายุตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป
- ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนของโรคไข้หวัดใหญ่ ได้แก่
 1. หญิงมีครรภ์ 4 เดือนขึ้นไป
 2. เด็กอายุ 6 เดือน - 2 ปี
 3. ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด เป็นต้น
 4. ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี
 5. ผู้พิการทางสมองที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้
 6. โรคธาลัสซีเมีย และผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
 7. โรคอ้วน รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
- วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ควรฉีดปีละ 1 ครั้ง
- เด็กอายุต่ำกว่า 9 ปี ที่รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่ปีแรกให้ฉีด 2 เข็ม ห่างกัน 1 เดือน หลังจากนั้นฉีดปีละ 1 เข็ม

บุคคลที่ไม่ควรได้รับวัคซีน

- เด็กอายุน้อยกว่า 6 เดือน
- ผู้ที่มีอาการแพ้รุนแรงจากการฉีดวัคซีนครั้งก่อน
- ผู้ที่เคยมีโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงของกลุ่มอาการกิลแลง-บาร์เรจากการได้รับวัคซีน
- มีไข้ ควรเลื่อนการรับวัคซีนออกไปก่อน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีน

- บวม แดง เจ็บบริเวณที่ฉีด และอาจทำให้มีไข้ ปวดเมื่อย ซึ่งจะหายได้เองใน 1-2 วัน
- อาการแพ้รุนแรง ได้แก่ มีผื่นทั้งตัว หน้าบวม คอบวม หายใจลำบาก ใจสั่น วิงเวียนหรืออ่อนแรง

วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

- วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ให้ในกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูงในช่วงการรณรงค์ สำหรับหญิงตั้งครรภ์สามารถเข้ารับบริการได้ตลอดทั้งปี
- **ไม่เสียค่าใช้จ่าย**
- ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมายหากต้องการรับวัคซีนสามารถไปรับบริการที่สถานพยาบาล

โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง

ข้อควรปฏิบัติ

- ควรหลีกเลี่ยงสถานที่แออัด ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วย ไอจามอย่างถูกสุขลักษณะ สวมใส่หน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือด้วยน้ำและสบู่เป็นประจำ และฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ทุกปี
- พักสังเกตอาการ 30 นาทีหลังฉีด ณ สถานที่รับบริการและควรสังเกตอาการต่อที่บ้านด้วย
- หากฉีดวัคซีนแล้วมีปฏิกิริยาแพ้รุนแรงควรรีบไปโรงพยาบาล หรือโทร 1669
- ควรเก็บสมุดบันทึกการรับวัคซีนไว้ตลอดไป
- หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ที่มา : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กองโรคติดต่อทั่วไป
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
88/21 ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ. นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 02-5903196-7